

Tarih: 21.04.2016

Yayın: Dünya Gazetesi

Akenerji yapar da EÜAŞ neden yapmaz?

Geçtiğimiz günlerde Türkiye'nin önde gelen enerji oyuncularından Akenerji, ilgi çekici bir uygulama başlattı, sanal santral ihale sistemini devreye soktu. Bu da ne demek oluyor şimdi? Santralin de sanalı mı olmuştuk? Tamam tamam... Bu soruları unutun. Sanal kelimesi kafamızı karıştırmasın. Anlatmaya çalışacağız.

Akenerji, Hatay'daki 904 MW kurulu güce sahip Erzincan Doğal Gaz Kombinasyonu Çevrim Santrali'nin kapasitesininin 40 MW'lık kısmını sektördeki diğer oyuncuların kullanımına açtı.

Santralin 40 MW'lık kısmının üretim hakları, 2016 yılının üçüncü ve dördüncü çeyreğinde en iyi teklifi sunan firmalara tahsis edilecek. Yani ihaleyi alan firma, söz konusu dönemde 40 MW'lık doğalgaza dayalı elektrik üretim kapasitesine sahip olacak. Peki Akenerji niye kendi santralini başkalarına kullandırtıyor ki? Kendisi üretsin, kendisi satсын...

İşte tam burada piyasa hazretleri devreye giriyor. Akenerji'nin, 904 MW'lık santrali yıl boyu tam kapasite çalıştırması mümkün olmayabiliyor. Çünkü aslında kilovatsaat başına en yüksek maliyetle elektrik üreten tesisler doğalgazla çalışan santraller. Bu yüzden tesisin sahibi, santralin en azından belli bir bölümünün gelir getirmesini sağlamak almak istiyor. Böylece 904 MW'lık bu büyük santralin tamamının yakıt dışı işletme maliyetini karşılayabilecek kadar gelir elde etmeyi garantiye almış oluyor.

Bu garantiyi ise 40 MW'lık kısmı kullanma hakkını elde etmek için en iyi teklifi veren firmanın kendisine ödeyeceği tutar oluşturuyor. Bu durumda Akenerji, uygun fiyat seviyesini yakalayabildi-

ENERJİ GÜNDEMİ

MEHMET KARA

mehmetkara2007@yolcu.com.tr

ği zaman dilimlerinde santralin kalan kapasitesini karlı şekilde çalıştırabilir.

Tamam Akenerji'nin neden 40 MW'lık kapasiteyi kendisinin kullanmayı tercih etmediğini anladık. Peki başkaları niye bu kapasiteyi kullanma hakkını almak için onlara para ödesin ki?

Şunun için. Doğalgaz çevrim santralleri, kesintisiz elektrik üretimi sağlayabilen baz yük tesislerdir. Oysa örneğin rüzgar ve güneş santralleri böyle değildir. Rüzgar eserse, gün ışığı yeteriyse elektrik üretebilir. Bu durumda elinde bolca rüzgar santrali kapasitesi bulunan bir oyuncu, potansiyel alıcılara kesintisiz elektrik tedarik edemez. Bu yüzden de piyasada esnek hareket edemez. Rüzgar elektriğini tek başına satabilmek için, sadece rüzgarın estiği saatlerde üretilen elektriği almayı kabul edebilecek alıcılar bulmak gerekir. Onların sayısı da çok sınırlıdır.

İşte bu yüzden de rüzgardan elektrik üretilmediği halde bunu satmakta zorlanabilecek oyuncular, Akenerji'nin Erzincan Santrali'ndeki üretim kapasitesininin ihaleye çıkarılan kadar kısmını portföyüne eklemeyi tercih eder. Bunun için Akenerji'ye bir miktar ödeme yaparak, kendisine piyasada daha geniş bir manevra alanı yaratabilir. Yani daha kolay elektrik müşterisi edinebilir.

Önceki yazılarımızda değinmiştik. Türkiye'de şu anda toptan elektrik piyasasında fiyatlar yerlerde sürünüyor.

Türk Lirası cinsinden piyasa takas fiyatı rakamları, 6-7 yıl öncesinin seviyelerini gösteriyor.

Bunun nedeni de, ilgili kamu şirketinin, toptan elektrik piyasasındaki kontrol gücünü piyasa mantığının dışında kullanması. Yani fiyatların yükselmesini elinden geldiğince önleme eğilimi göstermesi. Bunu da, 40-50 yıl önce kurulmuş bir santrali, sanki hiç yatırım maliyeti yokmuş gibi davranarak yapıyor. Yani bu tip santrallerin ürettiği birim elektriğin maliyetini, sadece çalıştırdığı personelin maaşları ve bakım onarım giderlerinden ibaret kabul ederek hesaplıyor.

Bu durumda, toptan elektrik piyasasında maliyet bazlı bir fiyat oluşumundan söz edilemiyor. Maliyet bazlı fiyat oluşumu için, devletin elindeki elektrik santrallerini kalıcı şekilde özel sektöre devretmeye bile, üretim kapasitesini dönemler bazında ihale yoluyla elektrik ticareti oyuncularına bırakması, piyasada sağlıklı fiyat oluşumuna hizmet edebilir.

Yani Akenerji yapıyorsa, Elektrik Üretim AŞ neden yapmasın? Ha aslında geçmişte bir iki deneme yapıldı. Sonuçları tam bilmiyoruz. Ama bunun sürekli kılınmasında yarar var. İyi de sen niye durup dururken elektriği pahalılaştırma ya çalışıyorsun ki dediğimizi duyar gibiyim. Oyle değil işte, biz burada başka bir şeyden söz ediyoruz. Ne demek istediğimizi anlatmak için geçen haftaki yazımızı okumanızı öneriyoruz.

Burada sadece şunu söyleyelim. Toptan elektrik piyasasındaki fiyatlarla sizin evinize ofisinize gelen elektrik faturasının düşmesi yükselmesi arasında doğrudan bir ilişki yok, içiniz rahat olsun!